

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

بازتاب علوم در تاریخ بیهقی

مولفان:

رقیه نعم - جعفر مومنی

سرشناسه	: نعم، رقيه، ۱۳۵۹ - Naem, Roghaye
عنوان قراردادى	: تاريخ بيهقى . برگزیده . شرح
عنوان و نام پديدآور	: بازتاب علوم در تاريخ بيهقى / مولفان رقيه نعم، جعفر مولانى.
مشخصات نشر	: تيريز: انتشارات فاديا، ۱۳۹۸.
مشخصات ظاهرى	: ۱۶۰ ص.
شابك	: ۹۷۸-۶۲۲-۶۳۵۴-۷۶-۹
وضعيت فهرست نوبسى	: فيبا
موضوع	: بيهقى، محمدبن حسين، ۳۸۵ - ۴۷۰ ق. -- معلومات -- علوم
ضوع	: Beihagi, Mohammad ibn Hossein -- Knowledge -- Sciences
موضوع	: بيهقى، محمدبن حسين، ۳۸۵ - ۴۷۰ ق. تاريخ بيهقى -- نقد و تفسير
موضوع	: Tarikh Beihagi, Mohammad ibn Hossein, ۹۹۵ - ۱۰۷۷. -- Criticism and interpretation
موضوع	: نثر فارسى -- قرن ۵ ق.
موضوع	: ۱۱th century -- Persian prose literature
شناسه افرو	: مولانى، جعفر، ۱۳۵۱ -
شناسه افزوده	: بيهقى، محمدبن حسين، ۳۸۵ - ۴۷۰ ق. تاريخ بيهقى. شرح
شناسه افزوده	: Tarikh Beihagi, Mohammad ibn Hossein, ۹۹۵ - ۱۰۷۷.
رده بندى كنگره	: D538.1
رده بندى ديوبى	: ۹۰۵/۵۱۳
شماره كتابشناسى ملي	: ۵۷/۵۵۳

• نام كتاب : بازتاب علوم در تاريخ بيهقى

• تأليف : رقيه نعم - جعفر مولانى

• ناشر : انتشارات فاديا

• حروفچيني : واحد كامپيوتر انتشارات فاديا

• تيراز : ۱۰۰۰

• نوبت چاپ : اول ۱۳۹۸

• قيمت : ۳۰۰۰۰۰ ريال

• چاپ و صحافى : اطلس

• شابك : ۹۷۸-۶۲۲-۶۳۵۴-۷۶-۹

• كد كتاب : ۸۶

مراكز پخش و فروش: انتشارات فاديا

دفتر و فروشگاه مركزى: تيريز، ميدان جهاد (نصف راه) - بازار اسلامى - طبقه اول - پلاك ۲۵

تلفن: ۰۹۱۴۹۰۱۵۱۴۵ • ۰۴۱-۳۴۴۱۵۸۱۱

پیشگفتار

تاریخ بیهقی یا تاریخ مسعودی نوشته مورخ توانمند، ابوالفضل بیهقی می باشد در این تالیف به بررسی علوم بازتاب شده در این کتاب پرداخته شده است علمی که در این تالیف مورد بررسی قرار گرفته طبق تقسیم بندی علوم ابن خلدون و دکتر ذبیح الله صفاتظیم شده است با توجه به اینکه تاریخ بیهقی، یک اثر تاریخی است و تاریخ بزرگترین سند نهشته ای است که حیات بشر با ابعاد مختلف در آن بازتاب یافته است لذا بررسی و تفسیر این کتاب گامی است در جهت شناختن سرگذشت پیشینیان و نیاکان خود و آشنایی با اوضاع علمی آن روزگار. ابن خلدون در کتاب مقدمه علوم را به دو قسمت علوم معقول و علوم نقول تقسیم کرده است بیهقی هم طبق این تقسیم بندی جلوه هایی از آن علوم را در کتاب خود مورد بازتاب قرار داده است اما نکته مهمی که در این تالیف مورد بررسی قرار برده این است که از میان علوم عقلی و نقلی رایج در دوره غزنوی، بیهقی کدامیک از این علوم را مورد بازتاب قرار داده است سپس با استخراج و تبیین نمونه هایی دال بر بازتاب این علوم در کتاب تاریخ بیهقی این مقوله مورد بررسی قرار گرفته است که بیهقی در نوشتن این کتاب به کدامیک از این علوم توجه داشته است؟ امید است این تالیف بتواند مورد استفاد محققین، دانشجویان و سایر علاقه مندان قرار گیرد. در پایان از همه کسانی که ما را در تدوین و نشر این مجموعه یاری کردند، بخصوص مدیریت محترم انتشارات فادیا دکتر داریوش ظفری کمال تشکر و امتنان را داریم.

مولفان

فهرست

فصل اول: کلیات ۱۱

۱-۱: مقدمه ۱۳

۱-۲: تاریخ بیهقی و بازتاب علوم در آن ۱۶

۱-۳: تاریخ بیهقی و اهمیت پژوهش درباره آن ۲۵

۱-۴: تعاریف بنیادی ۲۷

۱-۴-۱: تعریف علم ۲۷

۱-۴-۲: تعریف علم تاریخ ۲۸

فصل دوم: علوم معقول ۳۱

۲-۱: علم جغرافیا در تاریخ بیهقی ۳۳

۲-۱-۱: علم جغرافیا ۳۳

۲-۱-۲: علم جغرافیا در تاریخ بیهقی ۳۶

۲-۲: علم طب در تاریخ بیهقی ۳۹

۲-۲-۱: علم طب ۳۹

۲-۲-۲: علم طب در عصر بیهقی ۴۲

۲-۳: علم طب در تاریخ بیهقی ۴۳

۳-۲: علم منطق در تاریخ بیهقی ۴۶

۳-۲-۱: علم منطق ۴۶

فهرست

- ۲-۳-۲: بیهقی وبازتاب عقاید منطقی او در شیوه تاریخ نگاری ۴۸
- ۴-۲: علم موسیقی در تاریخ بیهقی ۵۱
- ۱-۴-۲: موسیقی ۵۱
- ۲-۴-۲: تاریخچه علم موسیقی ۵۳
- ۳-۴-۲: موسیقی در تاریخ بیهقی و تاثیر آن در روند حاکمیتی سلاطین غزنوی ۵۶
- ۵-۲: علم نجوم در تاریخ بیهقی ۶۸
- ۱-۵-۲: علم نجوم ۶۸
- ۲-۵-۲: علم نجوم در عصر بیهقی ۷۰
- ۳-۵-۲: تاریخ بیهقی و علم نجوم ۷۲
- ۶-۲: علم هندسه در تاریخ بیهقی ۷۶
- ۱-۶-۲: علم هندسه ۷۶
- ۲-۶-۲: تاریخ بیهقی و علم هندسه ۸۱
- فصل سوم: علوم منقول در تاریخ بیهقی ۸۵
- ۱-۳: علم تاریخ در تاریخ بیهقی ۸۷
- ۱-۱-۳: دانش تاریخ ۸۷
- ۲-۱-۳: اهمیت تاریخ در اسلام ۸۹
- ۳-۱-۳: علم تاریخ و تاریخ نویسی در عصر بیهقی ۹۰

فهرست

۹۱	 ۴-۱-۳: علم تاریخ در تاریخ بیهقی
۹۳	 ۲-۳: علم تعبیر خواب در تاریخ بیهقی
۹۳	 ۱-۲-۳: علم تعبیر خواب
۹۷	 ۲-۳-۲: بیهقی و نمونه‌هایی از خوابهای صادقانه در آن
۱۰۰	 ۳-۳: علم تفسیر قرآن در تاریخ بیهقی
۱۰۰	 ۱-۳-۳: علم تفسیر
۱۰۲	 ۲-۳-۳: تفسیر قرآن در عصر بیهقی
۱۰۴	 ۳-۳-۳: تاریخ بیهقی و انتقال مقام آن با استناد به آیات قرآن
۱۰۹	 ۴-۳: علم حدیث در تاریخ بیهقی
۱۰۹	 ۱-۴-۳: علم حدیث
۱۱۱	 ۲-۴-۳: علم حدیث در عصر بیهقی
۱۱۵	 ۵-۳: زبان و ادب عربی در تاریخ بیهقی
۱۱۵	 ۱-۵-۳: دانش زبان و ادب عربی
۱۱۸	 ۲-۵-۳: زبان و ادبیات عرب در عصر بیهقی
۱۲۰	 ۳-۵-۳: زبان و ادب عربی در تاریخ بیهقی
۱۲۶	 ۶-۳: زبان و ادب فارسی در تاریخ بیهقی
۱۲۶	 ۱-۶-۳: زبان و ادب فارسی
۱۳۰	 ۲-۶-۳: زبان و ادب فارسی در عصر بیهقی

فهرست

۳-۶-۳: تاریخ بیهقی و زبان و ادب فارسی..... ۱۳۵

۷-۳: علم کلام در تاریخ بیهقی..... ۱۴۱

۱-۷-۳: علم کلام..... ۱۴۱

۲-۷-۳: علم کلام در عصر بیهقی..... ۱۴۲

۳-۷-۳: بررسی مسائل عدم کلام در تاریخ بیهقی..... ۱۴۳

فصل چهارم: نتیجه گیری..... ۱۴۹

۱-۴: نتیجه گیری..... ۱۵۱

منبع..... ۱۵۳